

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ראש השנה דף ג

עניין: דריוש ישראל או גוי?

הלכות קטנות לרבי יעקב חאגיז ח"ב

סימן רמ

הא דאמרינן (סנהדרין מ"ד.) גבי מומר אע"פ שחטא ישראל הוא, לחומרא אמרינן הכי, שאם קדש קדושיו קדושין, אבל לטובתו לא [א]. ובריש ר"ה (ג'): הוא כורש הוא דריוש הוא ארתחששתא, ואומר בתוספות דריוש זה הוא בגן של אסתר, וקי"ל (יבמות כג.) בן הישראלית הוא ישראל, ואפ"ה לבתר דהחמיץ לא חשיב ליה אלא כאומות העולם [ב]. באומה סלע זה לצדקה בשביל שיחיה בני

מהרי"ט אלגאזי הלכות יום טוב פ"ח, אות סה, ב
ולא כגוי שנתגייר, אך אם היה הענין שהגוי לקח את צנו וגדלו הוא
צעמנו כמשפט בני הגויים ונתגדל צניות, כה"ג אמרינן דליגלתי
מילתא למפרע דהורמו ולידמו צניות ומשיב כאלו תחלתו גוי גמור,
וצאופן זה אינו מותר לנא צקהל עד שיטגייר גירות גמור, דהכי
דרשינן ליה לקרא את צתך לא תתן לצנו כי יסיר את צנך מאחרי,
דה"פ דצן צתך דקרוי צנך וכישראל מעיקרו מיקרי היינו אם לא
יסיירו מאחרי, דאם יסיר את צנך מאחרי דמעיקרא מגדל אותו גוי
כמגדל צין הגויים, הרי למפרע אינו קרוי זה צנך⁴⁶. ונראה לע"ד

הערות הרב אלישיב על מסכת ראש השנה

ונראה לבאר דאה"נ דהשתא קי"ל דגוי הבא
על בת ישראל הולד כשר, שהוא ישראל
גמור. הרי קי"ל השתא דהיינו שבאו חכמים
והכריעו בדבר, אבל בזמנו של כורש היו סבורים
דהולד גוי, ובפרט דיש שיטה בראשונים, והוא
שיטת רש"י ביבמות דהולד כשר, היינו שהוא גוי
כשר, ואינו ממזר, דאי ישראל הוא הוה ממזר,
דהרי מיחסים אותו לאמו, וזה היה בעבירה
במעשה של אי תפיסת קידושין. ומפני זה נקטה
הגמ' בפשיטות דהיה מלך נכרי וכשר היה
והחמיץ משום ההיא כלבתא דנמי אסורה עליו,
אע"פ שהוא בן נח. (וי"ל דרש"י לשיטתו הוא).

זהר ח"ג דף רעו.

אסתר שליטת אסתר על אחשורוש ואומתיה ואתמר צהו (אסתר ט) והרוג בשונאיהם ואי תימא
דלתייחד עמה אע"ג דהו צביתא חדא ח"ו אלא כגונא דיוסף דאתמר ביה (בראשית לט) ותנח
בגדו אללה ולא לבושו אלא בגדו ליטנא דבגודים בגדו והכא סתרא רבצתא וצנין דא אסתר ליטנא
דסתרה (פלהים לג) אתה סתר לי שכינתא אסתירת לה מאחשורוש ויהיב ליה (א) שידה צאתה
ואסתדרת אידי דדרושיה דמרדכי ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש ושצטין לשון עבד כל דא בחכמתא